

СЛИВЕНЦИ В ЛЕГАЛНОПОЛИТИЧЕСКИТЕ БОРБИ ПРЕЗ ВЪЗРАЖДАНЕТО

Огняна Мажракова - Чавдарова

Името на Сливен и славата на сливенци в родната история до неотдавна се свързваше предимно с национално-революционните борби. Причината бе нарушени баланс между приоритетните за изследователите проблеми на възрожденската епоха. За широката общественост Сливен бе утвърден преди всичко като градът на стоте войводи. Макар още г-р Симеон Табаков да доказва и подчерта, че през Възраждането Сливен е не само „войводоливица“ и „хайдутоливица“, а и проспериращо стопанско средище и важен център на българския духовно-културен и обществен живот¹. Днес може да добавим - Сливен тогава е едно от българските селища, в чието развитие съзираме единството и взаимодействието на възрожденските процеси, които изкрystalлизират в характерното за епохата обществено обновление.

В основата на подема и променящата се обществена атмосфера са легалнополитическите борби на нацията. Участието на сливенци в тях не е било обект на специално проучване, при все че главните моменти и по-изявените местни родолюбци, свързани с църковно-националното движение, са сравнително добре познати. Тук правя опит да спра вниманието на тях от друг ракурс, като отгранича някои легални прояви на сливенци, тясно преплетени с църковния конфликт, но фактически насочени и срещу съветската власт, които говорят за осъзнаване на необходимостта да се подкрепи мирния натиск на нацията за защита на гражданските права. Заг някои колективни изложения и постъпки прозира по-далечното намерение да се изтръгнат определени придобивки от османското правителство, които да доведат до по-ограничена или по-широка автономия на българите. Задачата си ограничавам върху проявите на сливенци в контекста на събитията в българските земи и в имперската столица, макар да е достоен за отбелязване и приноса на някои емигранти сливенци, участвували в защитата на непосредствените интереси на преселилите се в различни страни сънародници, грижите им за отстояване на народностната идентичност, легалните им условия за автономни права.

Достатъчно красноречив е примерът с неуморната обществена дейност на г-р Иван Селимински. Забележителният сливенски деец освен че на практика защитава правата на преселниците българи на румънска земя има и свой принос в изработването и пропагандирането на легалната национална програма. В неговото идейно наследство немалко съвременници намират отправна точка и импулси за организиране на целенасочен мирен натиск за реално подобряване на политическия статут на българския народ. Впечатляващото дело на г-р Селимински заслужава отделно проучване в набелязаната насока, но тази задача надхвърля нашата тема, която съсредоточава вниманието върху проявите вътре в страната.

Сложни са обстоятелствата, при които се подема легалнополитическата борба на българския народ. Той има нерадостната съдба да остава в рамките на Османската империя и през третата четвърт на XIX век, когато повечето съседни балкански народи са се откъснали от нейното владичество и се стремят да отхвърлят напълно нейния сюзеренитет. Още по-тежка изглежда участта на българите на фона на проспериращите страни в Централна Европа, които усъвършенствуват своите управленски структури и социално устройство, а в умовете все по-силно властвуват идеите за свобода и равнопоставеност на народите и гражданите, за законовата